

GAZETA TRANSILVÂNIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Ieșire de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitetului de redacție.
Atelieră de tipografie „Astra” nr. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GHLBARIȚIU ȘI SFÎNȚIT DE LUPTULE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tt. 1513
Abonamentul anual lei... Autorități și Societăți lei
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 31 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/943

Sâmbătă 29 Aprilie 1944

Anul 107

Dreptul la viață

de V. Branisce

Trăim în veacul faptelor. Stat și te cutremură de impetuoșitatea lor de afirmare. La fiecare răscruce dai de mor-mane de moloz și de oseminte, urlașe hecatombe ridicate în cinstea apologetilor faptei brutale ca supremul argument al omenirii.

De ant mulți naștunle se îndreaptă, pe vrute sau nevrute, spre această atitudine. Unele cultivând-o ca doctrină, altele negăsind alt mijloc s'o combată decât tot războiul.

Și poporul nostru, începând cu școala și sfârșind cu ultima instituție de stat, s'a contaminat de cultul forței. Iar ideile sunt extrem de molipsitoare. Mentalitatea mulțimii este ca un bulgăre de zăpadă ce se rostogolește pe o pantă. Crește vertiginos și răpește tot ce întâlnește în cale.

Acum doi, trei ani, cel ce ar fi cutezat să-și afirme scepticismul față de idelle la modă, vânturate la toate colțurile de stradă, ar fi fost socotit un nerod, lipsit de cunoașterea realităților.

Astăzi lucrurile se schimbă. Spiritul critic — vremelnic anihilat de idei elaborate nu de propriul creier, ci dobândite de-a-gata ca dintr'un magazin de confecționare — începe să încolțească ca toporașii primăvara. Lumea se trezește din bulmăceală și începe să deosebească realul de ficțiune și posibilul de utopie. Se convinge că nu tot ce zboară se mănâncă și judecă fenomenele în lumina realității și mai cu seamă le privește prin prisma intereselor noastre proprii. Pentru că, orice am zice și orice am face, în realitate avem un singur țel: apărarea intereselor românești. Iar interesele noastre naționale, o, de sigur adesea crunt lovite, nu au izvorât din acte de forță brută, ci ele s'au întemeiat pe un drept.

Intreaga noastră strădanie s'a concentrat asupra dreptului de viață liberă și neatârnată a încercatului nostru neam.

De aceea, calitatea de stat agresor, cu care încearcă să ne investească unele state beligerante, este cea mai nedreaptă învinuire ce ni se aduce astăzi, printre năpastele multe ce ne-au lovit.

Noi nu am luptat pentru nicio fărâșmă din pământul altuia. În luptă noi ne-am apărat doar „sărăcia, nevoile și neamul”.

Să privim spre viitor

de Ion Berciu

În 1917, anul cumplitelor încercări, Regina Maria, sufletul neîn-vins, care a crezut cu tărie în ziua luminii, trimetea celor îndurerăți și sovăitori următorul mesaj:

„Nu priviți de loc în urmă și nu vă risipiți puterile în lacrimi zadarnice. Ce a fost, a trecut; trebuie acum să găsiți calea de biruință în viitor!”

România de atunci, în mijlocul celor mai îngrozitoare dezastre, sprijinită pe idealul generațiilor trecute, pe prevederea elitei sale conducătoare, pe sentimentul comun al mării mase, pe vitejia fără seamăn a soldatului său țaran și pe speranța ce o avea în biruința apărătorilor Dreptății, a ținut dârz steagul mândriei naționale și a invins.

Roadele suferinței au fost bogate. Tăria de suflet, pusă în cauze sfinte, hrănită de încredere și prevedere, a trecut biruitoare toate probele de foc ale trecutului războiu: în ea însăși a găsit puterea miraculoasă a rezistenței morale.

Când a sunat și ceasul cel din urmă al încercării, am mai avut încă destulă forță pentru a ne-o pune în serviciul umanității.

Reduși la o singură fâșie de țară, am știut atunci să păstrăm întreg idealul și să-l realizăm la momentul potrivit.

Experiența de atunci nu poate fi azi fără nicio valoare. Ea, prin glasul faptelor trăite și prin rostogolirea nemiloasă a inexorabilei realități, ne învață ce trebuie să fa-

cem pentru a birui și pentru a fi din nou ceea ce am fost.

Vremurile sunt crâncene. Războiul atinge cu aripa morții nu numai pe luptătorii de pe fronturi, ci și pe cei lipsiți de putere și de apărare din interior. Într-o clipă se prăbușesc silințele unei generații: sunt măturate, împreună cu sfârtecarea copiilor, bătrânilor și femeilor, instituții de cultură, clădiri monumentale, gări, porturi... Toate drumurile țării libere sunt pline de convoiurile triste ale refugiaților, evacuațiilor și expulzțiilor. Amenințările, „pedepsele”, durerile și „sfaturile” vin din toate părțile.

Cu adevărat se spune că suntem „în momentul cel mai greu”, privind numai prezentul și perfecțiunea tehnică a actualului războiu.

Am trecut însă și în trecut prin clipe tot așa de grele.

Intotdeauna am reușit să învingem piedecile, printr-o solidaritate a tuturor factorilor de răspundere.

Nenorocirea de azi ne va învăța și ne va uni, contopindu-ne într-o singură ființă, care-și va găsi puntea de salvare.

De aceea să privim cu încredere spre viitor, gândindu-ne numai la durerile și idealurile noastre, de care sunt legate toate speranțele unui popor sănătos și a unei elite demne de acest nume.

„Ce a fost, a trecut; trebuie să găsiți calea de biruință în viitor!”

Nu vom pieri!

Pe toți cei vii de ne-ar strivi 'n morminte,
Cu fruntea sus e Neamul — și nu pieri!
Noi credem într-o zi de Înviere,
Și nu pierim, străine — ține minte!
Pe toți cei vii de ne-ar strivi 'n morminte.

Și codrii ne-au promis, cu jurămintele,
Că de vom duce lipsă de eroi
Lupta-vor toți stejarii pentru noi,
Să ne păstrăm tezaurile sfinte;
Și codrii ne-au promis, cu jurămintele!

Pe toți cei vii de ne-ar strivi 'n morminte,
Pleurea noastră nimeni să n'o spere;
Noi credem într-o zi de Înviere —
Și nu pierim, străine — ține minte!
Pe toți cei vii de ne-ar strivi 'n morminte.

N. Carpen

Ciclul celor zece sezători culturale din Șcheiu

Constatări și desiderate

de Dr. Valeriu Stînghe

Rămâne lucru stabilit, recunoscut de toată lumea, că Șcheiul nostru, dela Unire încoace, a fost neglijat sub toate raporturile, implicit cel cultural, pe care-l vizează prin rândurile de față. Vina o poartă, în primul rând, intelectualii români originari din Șcheiu.

Zadarnic a așteptat de-atât-amar de vreme poporul românesc din Șcheiu, acest popor brav și răbdător ale cărui însușiri și aspirațiuni mulți le subestimează, să se milostivească cineva și de educația lui culturală. Că a așteptat, de acesta s'au putut convinge toți aceia care au participat regulat la cele 10 sezători culturale, organizate de Cercul cultural „Astra”-Șcheiu în anul

acesta. Am putut vedea că sala a fost mereu tixită de lume și am putut citi pe figurile publicului lăcomia și satisfacția cu care urmăreau desvoltarea conferințelor și a programului artistic. Așa de mult a fost simțită nevoia acestor sezători culturale și într'atăta s'a obișnuit poporul din Șcheiu cu ele, încât nu-i zi să nu mă oprească în drum câte un Șcheian de-al nostru, ca să mă 'ntrebe: „Domnule doctor, duminică avem sezătoare?”

Ciclul celor 10 sezători culturale a fost prilejul unei luări de contact între intelectuali și poporul românesc din Șcheiu. În cadrul conferințelor ce s'au ținut, conferențarii au arătat rolul

Carnet contemporan

de Aurel Marin

Cpt. Aurel Marin, din nou pe front, ne trimite această filă din „Carnetul contemporan” al lui. Semnificativ e încrederea ce respiră din rândurile ostașului grav rănit în campania din 1941.

Dușmanul nostru cel mai puternic a reușit să pătrundă într-o parte din țara noastră. Lupte grele se dau pentru izgonirea lui și fiecare așteaptă cu nerăbdare și emoție clipa când pământul vremelnic cedat va fi recucerit.

Atacul dușman a fost brutal; tancurile lui au putut străbate peste obstacole grele, dar numai la început.

A fost o surprindere — și surprinderile în războiu nu sunt rare iar ele aduc întotdeauna izbândă celui ce le reușește.

Dar dușmanul începe să fie oprit, este oprit.

Pământul țării noastre nu-i poate fi ospitalier.

Țara se apără.

Noi ne apărăm, cum spunea poetul, sărăcia și nevoile și neamul și de aceea acum vedem că tot ce mișcă 'n țara asta: codrul, ramul, ni-l prieten numai nouă iar dușmanilor, dușman.

Fără a prinde el de veste, obstacolele încep să se arate tot mai mari și toate de partea noastră. Țin cu noi apele, țin pădurile... Dușmanul șovăie, e încetinit...

Ca toți ce au încercat să treacă pe aici, se vor face și ei o apă și un pământ... Nu pot scăpa de asta.

Pământul acesta e cu noi, e al nostru.

Dumnezeu ne va ajuta să-l salvăm și să-l păstrăm.

Cu această încredere să privim cu seninătate înainte, către victorie.

PREDICI ÎN PUSTIU

Fatalitate sau altceva?

În celebra sa piesă în 13 acte, care durează 7 ore „Din jale s'a născut Electra”, scriitorul englez O'Neill se ocupă de familia Manonilor în care s'a încuibat tragedia unei groznicе fatalități.

Familia generalului Manon nu e prea mare: soție și 2 copii. În tinerețe generalul a iubit o femeie, pe care voia s'o ia de soție fratele său, fiindcă această femeie — simbol al cinstei și delicateții — a ales pe frate și nu pe el, generalul se răzună, îi alungă, îi persecută. Ambii mor undeva în țări îndepărtate. Fiul lor, Brand, ajuns între timp un svelt căpitan de marină, își vede fiinta vieții în răzburarea morții părinților săi.

Brand cunoaște la Londra la o seară din lumea mare pe Cristina, soția generalului. Cum Cristina se afla într-o criză inexplicabilă, nu-și mai putea suferi soțul — și nu-l mai lăsa să se apropie de ea — refuzând orice îndatorire conjugală, fatalitatea își mărește cubul, se naște incestul, legătura păcătoasă dintre Brand și Cristina, deci între nepot și mătușă, deși asemănarea fizică între Brand și verișorul său putea să arate ușor Cristinei păcatul ce-l comitea. Fatalitatea oarbă însă merge mai departe. Cristina și Brand pun la cale uciderea generalului, chiar în noaptea sosirii de pe câmpul de războiu.

Lavina însă simte prin instinct pasiunea criminală a mamei sale și caută să-l câștige în planul ei de răzburare pe fratele său Ori, care nutria față de mama sa o iubire și asta cu o latură păcătoasă, căci Lavina câștigă ușor pe Ori de partea ei, asigurând doar pe Ori, că Brand este amantul mamei sale și ațâțându-i astfel gelozia lui Ori.

Nu trece mult, fatalitatea își dăpână firul. Ori împușcă pe Brand, Cristina se sinucide, ne mai putând suporta lipsa amantului și încărcarea conștiinței. La orizont însă se arată începutul altei verigi a tragediei. Ori este cu totul distrus moralicește și mai are un singur scop de viață: să-și ispășească crima contra vărului, crimă care a provocat și moartea mamei și se ocupă des cu gândul sinuciderii. Lavina își dă toată silința să-și salveze fratele, dar acesta, într-o clipă de rătăcire, propune surorii sale trăirea în incest. Lavina are cuvinte aspre: și când Ori pune întrebarea: „ce să mă fac?” Lavina îi dă răspunsul, pe care-l va regreta toată viața: sinucide-te.

Ori, pe urma sugestiei dată de Lavina, se sinucide. Lavina zdrobită la rândul ei, refuză să se mai mărite cu un tânăr, ce-i cerea cinstita mână, se închide în casa tragică a Manonilor, ca să trăiască nebună cu stafiile morților, care toți fuseseră victimele ei.

„Astrei” în viața neamului nostru, au evocat trecutul plin de glorie al poporului românesc, căutând să stimuleze mândria și demnitatea noastră națională, li s'a vorbit despre originea și tradițiile culturale ale Șcheiului, despre rolul femeii în trecutul neamului nostru, li s'au expus principiile unei vieți igienice spre a putea neutraliza efectele distrugătoare ale dușmanilor sănătății noastre, li s'a dat sfaturi în legătură cu educația și îndrumarea profesională a tineretului nostru și, în sfârșit, li s'a vorbit despre spincasa dar extrem de importantă problemă a mijloacelor de ridicarea economică a Șcheiului, arătându-se în legătură cu aceasta nevoia de a ști carte.

Aceste șezători au fost totodată prilejul unei mobilizări și emulații între forțele artistice dela toate școlile primare din Șcheiu, precum și dela liceele teoretice de băieți și fete din localitate.

Șezătorile de acest gen sunt o bună derivație a preocupărilor poporului nostru dela meschinării și lucruri

Periodice ardelenne

Transilvania

a. 75, nr. 2 Februarie 1944

Vieța Ilustrată

a. XI nr. 3 Martie 1944

de Ion Gherghel

Greutățile războiului nu pot să oprească valurile scrisului ce se revarsă din abundență pe ogorul publicisticii ardelenne.

Organul „Astrei” și-a croit din nou o albă lată și adâncă. Un sentiment de mândrie trebuie să-l cuprindă pe oricare intelectual, și pe Ardeleni în primul rând, la citirea substanțialelor articole ce apar în această revistă străbună, cu rădăcini mereu înprospătate în solul scrisului ardelen.

Atragem, în mod succint, atențiunea cititorilor asupra bogatului cuprins din acest număr:

1. Ioan Fruma: „Despre spiritul juridic ardelen”, — din care va izvorî „victoria sfintei dreptăți românești”. — 2. Tulliu Racotă: „Ion Inochentie Micu” — evocarea figurii legendare a vlădicului „cu suflet de văpaie” — care va contribui din plin la întărirea energiei luptătoare, ațâțând „focul dragostei de neam și puterea de sacrificiu pentru triumful dreptății românești”. 3. Vasile Bolca: „Lepturiștii din Oradea” — un capitol din viața culturală din Bihor (1851—1875). 4. Dr. Al. Filipașcu: „Inceputurile „Astrei” în Maramureș”, din care se desprind greutatea întâmpinate de Românii din Maramureș pe teren de organizare culturală, economică și politică — din timpurile stăpânirii vrășmașe intereselor noastre. 5. I. E. Bor: „Poezia modernă slovacă”.

La cronici, vicepreședintele „Astrei” Dr. G. Preda evocă figura lui Vasile Goldiș cu prilejul împlinirii unui deceniu dela moartea acestui naționalist. T. Mihăilescu apreciază, în mod critic, „Istoria Editurii Românești” a lui N. Ioanițiu, făcând convenite rezerve, iar Traian Marcu se oprește

asupra unor „Probleme estetice” schițate de Al. Dima.

La „Insemnări” activează, în afară de redactorul revistei, Gh. Pavelescu și V. M., tratând chestiuni literare și economice, din a căror lectură atentă se pot trage reale foloase, chiar dacă cititorul nu ar fi întru toate de acord cu concluziile alcătuitorilor acestor insemnări, sau poate tocmai din motivul că aceste note pot să formeze un punct de plecare pentru anumite reflexii și discuții.

O mare mângâiere sufletească ne procură întotdeauna citirea frumoasei reviste familiare ce ne sosește din Clujul visurilor noastre: „Vieța Ilustrată” condusă de P. S. S. Episcopul Nicolae Colan.

În limba veche și înțeleaptă, dulce ca un fagure de miere, ne vorbește iubitorul frumosului în artă și îndreptătorul credinței strămoșești din episcopia Clujului, Vadului și Feleacului despre „Graul predicii noastre”. Alina Vântu, Valentin Rauss, Teodor Ciceu, F. Păcurariu semnează versuri. Coriolan Dragomir și Pia Dragoș scriu proză beletristică. C. Mureșanu ne relatează despre „Renașterea în Franța”, V. Vad se ocupă, în continuare, cu „Planul Beveridge”. Kr. H. Zambaccian face note „Pe marginea modernismului nostru”. O cronică literară bogată și interesantă referitoare la „Poezia noastră religioasă”, un roman, și „Biserica Sf. Nicolae din Scheii Brașovului” de Candid C. Mușlea precum și instructive „Insemnări” încheie acest substanțial număr din Martie, împodobit cu reproduceri de chipuri, portrete și tablouri de o rară frumusețe.

Părintele Toma Ch'ricuță, directorul revistei Ortodoxia are dreptate când afirmă, că piesa nu este o tragedie a destinului ci o tragedie a păcatului. Păcatul iubirii și urii pătimase împinge pe general să-și alunge fratele și soția lui în tinerețe, îndepărtarea de căile Evangheliei împinge pe Brand și Cristina de a trăi în incest, răzburarea, ura și gelozia alimentată de diavol și necontrolată de loc de Dumnezeu aduc pe Lavina și Ori la crimă și sinucidere.

După cum natura nu suferă vidul, așa și sufletul, care nu se umple de spirit evanghelic, se umple de spirit sa-

tanic. Dacă vrem să fim și mai precși, tragedia lui O'Neill este tragedia sufletului golit de Dumnezeu și umplut de satan, căci vidul din suflet dacă nu l-ai umplut cu legea curăteniei, iubirii și bunătății, se umple cu legea murdăriei, urii și răzburării.

Oare destinul tragic al atâtor căsătorii din jurul nostru nu este tragedia sufletului gol? Fatalitatea nu este păcatul?

Intrebarea dă singură răspunsul.

Dr. M. Suciu-Sibianu

Pentru refugiații de pretutindeni

APELUL

Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român „Astra”, adresat tuturor organizațiilor din Transilvania

Domnule Președinte,

La grea cumpănă a ajuns Neamul nostru în ceasul de acum. Fiii lui sunt smulși de la căminele lor de furtuna războiului; bunurile lor sunt risipite; spectrul desnădejdiei, al mizeriei și al morții îi pândește la fiecare pas.

Să le întindem dragostea de frate, în această mare a nenorocirii. Să le deschidem căminul nostru; să-i așezăm la masa noastră; să le dăm un căpătâiu, unde să-și culce capul bo trudit. Să le picurăm în suflete untdelemnul nădejdiei în dreptatea și izbăvirea care va veni.

Frații Ardeleni, aduceți-vă aminte de dragostea cu care au fost primiți, pretutindeni în România ciuntită, frații noștri alungați de urgia cotropitorului din Ardealul de Nord. N'a fost refugiat care să nu găsească o pâine, care să nu-și fi putut reconstitui un cămin, în așteptarea întoarcerii în căminul strămoșesc. Gândiți-vă, câtă încredere în viitorul nostru ne-a dat acest sprijin.

Este acum rândul nostru ca pe fășia de pământ liber a Ardealului să răspundem cu aceeași ospitalitate pe frații pribegi din provinciile dela Răsărit. Această solidaritate în suferință este cea mai trainică cheazăie a existenței, a dreptății și a libertății noastre integrale.

Suntem siguri, Domnule Președinte, că pătruns de aceste adevăruri și înainte de a primi acest apel al nostru, ați luat inițiative în spiritul lor. Vă rugăm ca de acum înainte să puneți toate puterile organizației Dvs. în serviciul ajutorării refugiaților, și dați îndrumări în acest sens și cercurilor culturale de pe teritoriul despărțământului.

Primiți, vă rugăm, asigurarea stimei noastre.

Președintele „Astrei”
Prof. Dr. I. Moldovan

Secretarul „Astrei”
Prof. S. Breazu

Crucea Roșie

A v i z

Soc. Naț. Crucea Roșie a României Filiala Brașov roagă cu insistență toate D-nele și D-șoarele infirmiere și auxiliare precum și d-nele membre ale Crucii Roșii să se prezinte imediat la sediul Crucii Roșii (Str. Lungă Nr. 1) pentru a fi repartizate la lucru.

Este o datorie elementară a femeii române să ajute atunci și acolo unde e mai urgentă nevoie.

mărunte spre gânduri dorinți și aspirații mai înalte. Am avut ocazia să văd printre femeile care au participat regulat la aceste șezători dintre acelea, care în mod obișnuit, duminicile, când timpul e favorabil, stau după-amiaza întreagă în grupuri pe la porți, pe scaune și pe „leiciorici”, la taifas, mai mult bârfind decât laudând pe prietenele și vecinele lor. Cum șezătorile noastre au loc tocmai duminicile după amiaza, sperăm ca ele să zădărnicească celelalte șezători de bărbieală de pe la porți.

Subliniind asiduitatea cu care femeile au urmărit șezătorile noastre, nu ne putem opri să nu ne exprimăm durerosul regret și asprul reproș pe care-l facem bărbaiilor care au excelat prin absență. Cunoaștem cauzele pentru care mulți nu au luat parte la șezători, le trecem însă, deocamdată sub tăcere. În viitor însă dacă această lipsă de interes față de astfel de manifestări culturale se va repeta, va

trebui să insistăm și asupra unor anumite „șezători ale bărbaiilor”.

Poporul nostru din Șcheiu i se potrivesc cunoscutele cuvinte: Dacă muntele nu vine la Mohamed, merge Mohamed la munte. Șcheenii se despart greu de cartierul lor, de cășcioarele și curțile lor, spre a participa la producțiunile artistice și culturale care au loc destul de des în „Cetate”, cum zic ei, pe la licee, în sala „Astra” etc., dacă însă astfel de manifestări se organizează în cartierul lor, iau parte cu mult entuziasm la ele. Iată secretul succesului desăvârșit al celor zece șezători.

Franzeul spune: „Mieux vaut tard que jamais” adică „mai bine mai târziu decât niciodată”. Recunoscând că astfel de șezători trebuiau organizate încă de-acum 25 de ani, an de an, credem, că încă nu-i prea târziu ca de acum înainte duminicile de iarnă, în fiecare an, să dăm poporului românesc din Șcheiu această hrană sufle-

tească. Să căutăm să facem din organizarea acestor șezători o tradiție a Șcheiului, la care să ținem cu aceeași sfințenie, tenacitate și perseverență cu care ținem la obiceiurile Junilor noștri. Noi, cei de azi, dela „Astra”, o inaugurăm și o vom continua cât timp vom trăi și sănătatea ne va permite. După noi va veni lanțul de generații mai tinere, cărora le legăm de suflet păstrarea și continuarea acestei tradiții.

Ciclul celor zece șezători din Șcheiu ne-a dat prilejul să simțim din nou lipsa unei case culturale a Șcheiului, cu o sală spațioasă, care să ne scutească de durerea de a vedea atâta lume care aștepta în stradă, negăsind loc în sala strâmtă a unei școli primare. Iată unul din motivele pentru care nu vom înceta să milităm și vom face un crez al vieții din ridicarea unui palat cultural în inima Șcheiului.

Scrisoare către Canibalii din Sumatra

de Gh. Tulbure

Stiu că numai printr'o minune s'ar putea ca rândurile mele să treacă peste nouă mări și țări, penincă să ajungă la voi. Dar nu mă pot opri să-mi descriu sarcinile sufletului. Simt nevoia să mă pocăiesc și să vă cer iertare, cinstiți canibali, pentru jignirea atât de nemeritată pe care v'am adus-o. Nu cu vorba, ci cu gândul. *Cu proasta părere pe care o aveam despre voi.* Ca să vi-o spun verde, din școală și din lecturile mele, rămăsesem cu ideea că, din moment ce voi mâncați carne de om, înseamnă, că nu puteți fi decât un fel de fiare cu chip de oameni. În imaginația mea trăiați ca niște hâdoase și înspăimântătoare făpturi de sălbatici, care în orice caz sunteți o *pută de rușine a speței omenesti.* Cu atât mai mare mi-a fost surprinderea când am citit de curând, că voi, Canibalii din codri Sumatrei, acolo în nemărginirile Oceanului Pacific, nu sunteți de loc pe treapta cea mai de jos a sălbătăciei. Dimpotrivă, sub unele aspecte, stați mai departe de fiarele sălbatice, decât mulți dintre noi, „albii civilizați”. Olandezii, care v'au descoperit în colibe voastre din junglă, v'au găsit jucând șah. Au găsit că aveți chiar un fel de literatură populară, despre care se crede că ar avea o vechime de aproape o mie de ani. Dar ce m'a mirat în chip deosebit, a fost „canibalismul” vostru, care după cum văd este cu totul de altă calitate, de altă esență. Voi nu vă mâncați semenii *oricând și oricum*, fără nicio lege și fără nicio cauză, cum credeam eu. Voi nu mâncați decât pe *dușmanii* făcuți prizonieri în luptă dreaptă. Nu uicideți decât pe concetățenii voștri care au călcat *legile sfinte ale tribului.* În sfârșit mai puneți la frigare pe câte un bătrân neputincios. Dar acest ospăț îl faceți cu anumite forme rituale și *în semn de respect deosebit pentru meri-*

tele și bătrânețele lui venerabile.

Uimirea mea și-a atins însă culmea când am citit că voi purtați războiul după anumite legi, metode și formalități care, la noi sunt călcate în picioare cu dispreț. Când se ivește o pricină între două triburi vecine, la voi, satul insultat sau păgubit în drepturile sale trimite celuilalt o frunză de palmier având câteva creștături. Este „*declarația de războiu*”.

Creștăturile de pe frunză arată peste câte zile urmează să înceapă războiul. În acest interval, dușmanii pot circula dintr'un sat într-altul fără să li se cintească un fir de păr din cap. Tribul care a primit „*declarația de războiu*” își ridică imediat în jurul satului o întăritură de pietre, în formă de cerc, în dosul căruia se plasează toți bărbații în stare să poarte o sulită. Când începe războiul, dușmanul se ivește în fața zidului și lupta se dă corp la corp. Colibele, femeile, copiii și bătrânii sunt feriți de orice primejdie, și nici prin minte nu-i trece cuiva să le facă vr'un rău. A căzut parapetul, războiul s'a isprăvit. Prizonierii din amândouă taberele sunt duși pentru a fi „serviți” la ospățul victoriei.

Ce să vă spun, cinstiți canibali din Sumatra? Când am citit toate acestea și am stat să reflectez și să fac o comparație între felul vostru de a vă război și între metodele cu care ne ucidem noi, „popoarele civilizate”, vă mărturisesc că de rușine mi s'a urcat sângele în obraz. Câtă deosebire, Doamne, între voi și noi! Voi, Canibalii, nu cunoașteți decât lupta fățișă și leală, dela ostaș la ostaș, dela sulită la sulită. Noi găsim, că declarațiile de războiu sunt simple și inutile prejudecăți diplomatice, care ne încurcă socotelile. Voi înțelegeți să luptați după legile cavaleresti ale onoarei și omeniei. Legi nescrise dar mult mai tari, decât toate tratatele internaționale semnate de marii noștri bărbați de stat. Noi suntem mai deștepti ca voi. Ne înarmăm pe subt ascuns și atacăm în chip mișelesc și tocmai atunci când dușmanul se așteaptă mai puțin. Voi nu vă atingeți de colibele și pruncii voștri. Noi ne urcăm în nori, înarmați până'n dinți și ascunși în niște mașini zburătoare, cu o furie de șacali, facem praf tocmai căminurile, spitalele și bisericile adversarului. Și luând la țintă bătrâni, femei și copii,

ii masacrăm ca pe niște viermi.

Voi nu credeți în Dumnezeu. Voi n'ați auzit de numele lui Isus Hristos care a umblat pe pământ semănând pretutindeni sămânța păcii, a dragostei, a miliei și a frăției de cruce între oameni.

Cu toată besna, cu toată lipsa de contact între pământ și cer, în care orbăciți, văd cu uimire, că voi aveți totuși oarecari noțiuni de morală și de omenie. Ele sunt primitive, dar sfinte pentru voi, fiindcă pun stăvilă metodelor de războiu, oprind pe „canibal” să se transforme în fiară. La noi toată viețua ni-se citește din Biblie. De veacuri multumule suntem hrăniți cu duhul înalt umanitar lăsat moștenire de Isus Hristos.

Ceeace nu ne împiedică câtuși de puțin să renegăm toate Scripturile și să stropim cu sânge și benzină pe toți Sfinții, toată morală și cultura creștină *dela înălțimea căreia vă disprețuim pe voi, păgânii pădurilor.*

Ura și sălbătăcia cu care ne asasinăm astăzi pune'n umbră și cea mai feroce „antropofagie” dela voi. Care, — după cum văd — departe de a fi bestială, este dimpotrivă reglementată, raționalizată, mai aspru ca la noi alimentele.

Dar oricât aș spori termenii, comparația tot în defavoarea noastră iese. Pentru că la noi s'au prăbușit toate concepțiile de cultură, toate normele de civilizație, toate pravilele de creștinătate. Imi vine să cred că *numai voi, sălbaticii, mai reprezentați un colț rudimentar de umanitate.*

Iată motivul care mă îndeamnă stăruitor să vă cer iertare și să vă împărtășesc, că după cumplitele răsturnări de valori din lumea noastră, *mi-se pare că ne-ar șede mai bine nouă, „civilizații cu motor”, acolo, în jungla voastră, laolaltă cu tigrii, cu hienele și cu șerpii veninoși.*

Încât mă privește pe mine — un biet om de cultură dintr'o țărișoară năpăstuită, sortit să-mi îndeplinesc chemarea de gazetar subțeroarea bombelor ucigașe, scârbit de atâta neomenie și barbarie — vă mărturisesc, că decât să mă văd azi-măne subțeroarea casei mele, terciuit ca o găză netrebnică, aș prefera să mă refugiez acolo, la voi, chiar și cu riscul să mă puneți la frigare, *în semn de respect deosebit pentru sentimentele și bătrânețele mele.*

Brașov, la Dumineca Tomii din anul 1944.

Păcatele părinților

de Bădicu Gheorghe

In ziua spânzurării sale, un hoț a cerut să-i aducă pe mama sa, dorind să și ia rămas bun dela ea. Regele, căruia-i plăcea să ia parte la executarea tâharilor, era de față.

Cu mâinile legate sub stâlpul în care urma să fie pus, hoțul spuse mamei sale să și apropie urechea de gura lui. Crezând că-l va spune ceva mama așa a făcut. Care nu le-a fost mirarea tuturor văzând că osânditul a luat-o cu dinții de ureche și nu i-a dat drumul, până ce nu a rămas cu ea în dinți.

Întrebat de Rege pentru ce a făcut fapta asta, hoțul a răspuns:

— Cum am avut mâinile legate, n'am putut să-o omor de tot, așa cum ar fi meritat. Da. Ca să nu mai aducă în starea asta și pe fratele meu, deprinzându-l și îndemnându-l la hoție, așa cum a făcut cu mine.

Atunci Regele l-a pus în libertate și a dat poruncă să fie spânzurată mama sa.

Este datoria plugarilor ca ei să producă bucatele de care țara are nevoie. Cine lasă pământul nelucrat țara nu-l iartă.

Țara unde nu se fură*)

de Ap. D. Culea

Unii călători, trecând prin Suedia, au numit-o: „Țara unde nu se fură”.

În gara Stockholm, un călător străin văzu o lădiță, de care era legat un bilet cu numele stăpânului. Lădița era lăsată acolo, fără să fie dată în grija cuiva și lumea forfotea pe lângă ea, ca într'o gară. Văzând că nimeni nu ia această lădiță, călătorul spune unui slujbaş:

— Iată o lădiță uitată, ori pierdută.

— Nu, domnule, e pusă acolo pentru tren.

— Bine, dar poate s'o ia cineva, zice străinul.

— Cum s'o ia? Dar nu vede biletul cu numele stăpânului?

răspunse funcționarul, căruia nu-i trecea prin minte că s'ar putea fura ceva la ei.

Altul și-a pierdut o geantă într'o gară din Suedia.

Foarte supărat, și-a mărturisit necazul tovarășului său de drum, un Suedez. Acesta l-a liniștit, spunându-i:

— N'ai nicio grijă, o să se găsească geanta, căci la noi nu se fură. Și geanta s'a găsit și

Continuare în pag. 5 a

*) Dela bombardarea Brașovului încoace furtul a'acept să se practice pe o scară mai — *îndrăzneală*. Iată de ce găsim actual, prin contrast, articolul d-lui Ap. D. Culea despre Suedia, țara unde probabil nu s'ar fura nici în vremea bombardărilor.

Tara unde nu se fară

Continuare din pagina 3-a

ia fost trimisă în orașul unde mergea. — In fața unei biserici — poveste călătorul — văd un băiețuș că și lasă taraba cu bomboane și banii mărunți pentru schimb, iar el intră să asculte sfânta slujbă în Casa Domnului.

Când ieși afară, micul negustor găsi bomboanele vândute aproape toate, iar alături sta grămada de bani. N'a mai socotit câștigul, fiindcă nici nu l'a trecut prin minte că cineva l-ar fi putut înșela cu un ban măcar.

Trecând într-o noapte pe lângă niște sate, pe marginea șoselei, vezi niște vase mari, cam ca ale lăptarilor noștri, nepăzite de nimeni.

Distanța până la oraș fiind prea mare, țărani, care au lapte de vânzare, ar trebui să-și piardă ziua întreagă cu drumul. Atunci, ei s'au înțeles în modul următor: Țăranul aduce vasul cu lapte, pe care stă scris numele proprietarului, la marginea șoselei. La un ceas anumit, trece pe acolo o căruță, care încarcă vasele și le duce la lăptărie. Acolo sunt trecute într'un registru, împreună cu cantitatea, numele proprietarului și suma cuvenită. La sfârșitul lunii, gospodarul se duce la banca populară cea mai apropiată de casa lui și-și primește plata, fără să mai piardă vremea cu drumul până la oraș. Când că-ruța se întoarce a doua zi să ia alte vase cu lapte, lasă în același loc vasele goale, fără să le dea în grija cuiva.

Același lucru se întâmplă și cu legumele, untul, brânza și altele.

Pe stâlpii de telegraf din dreptul satelor depărtate stă cutia de scrisori. Cel dintâi trecător, care are drum în partea locului, ia scrisorile și le duce la satul apropiat, împărțindu-le adresanților, fără să mai fie nevoie de un curier.

Tramvaiele n'au încasatori, ci fiecare călător vâra taxa într'o cutie și-și ia singur biletele, necontrolat de nimeni. Adeseori, pe acoperișul închisorilor, flutură steagul alb. Și știți de ce? Incăperile luminate și aerisite au rămas goale. Nu mai e nimeni, care să aibă vreun păcat de ispășit. Și, din lipsa făcătorilor de rele, călcătorii de legi fiind tot mai puțini, unele închisori au fost prefăcute în școli și ateliere.

D-1 Petrovsky Iosif refugiat dela fabrica de zahăr *Ițcani*, nu știe nimic de fiul său *Felix* fost elev cl. V-a la liceul comercial *Cernăuți*, plecat cu școala premilitară „*Ștefan cel Mare*” din Suceava.

Roagă pe cel ce știe ceva să-l comunice tatălui său la

Fabrica de zahăr *Bod*

Spitalele

din municipiul Brașov, unde se pot interna răniți

1. Spitalul Mărzescu, str. Cuza Vodă.
2. Spitalul Boli Sociale, str. Dima.
3. Spitalul de Ochi, str. Brâncoveanu.
4. Spitalul Contagioși, str. Cicio Pop.
5. Spitalul Militar Regina Maria.

Inafară de spitale, toate sanatoriile din municipiu au un anumit număr de paturi rezervate pentru răniții din bombardament aerian.

medicul-șef al municipiului
Dr. Ulpîu Ștefan

Curierul „Astrei” Brașov

Cercurile culturale ale „Astrei” mai jos specificate sunt rugate a trimite un delegat spre a ridica dela sediul „Astrei” Brașov completările pentru Bibliotecile populare, pe anul 1944, distribuite lor în mod gratuit.

Zărnești	vol. 137=Lei 11.489
Rothav	136=Lei 10.945
Feldioara	132=Lei 11.175
Sâmpetru	131=Lei 11.365
Prejmer	131=Lei 11.518
Int. Buzăului	130=Lei 11.451
Vama Buzăului	130=Lei 9.914
Măeruș	123=Lei 10.444
Cristian	124=Lei 10.113
Hărman	119=Lei 10.061
Poiana Mărului	131=Lei 11.400
Ghimbav	113=Lei 9.540

D-1 Dr. Sucu Siblanu, Str. Căpitănelul 22, caută pentru cabinetul său medical o

asistentă harnică

locuind în apropiere.

Prezentare între orele 13—16.

Vase de cositor

farfurii, castroane, căni — înflorate — cumpără Muzeul „Astrei”-Brașov. De asemenea și orice obiect vechiu din industria casnică brașovenească (schemă în deosebi).

+

Sdrobiți de durere: Eufrosina, soție; Eugenia, Olimpia, Livia și Mircea, fiice și fiu; Valeria, soră; Eremie, Lucian, Virgil, gineri, nepoții precum și rudele apropiate au nemărginită durere de a anunța moartea bunului și dragului lor soț, tată, frate, și bunic, după grele și lungi suferințe

Gheorghe Șurariu

dir. școl. pens., în vârstă de 70 ani

Ceremonia înmormântării a avut loc în ziua de 23 IV. a. c. orele 16 în cimitirul bisericii ort. rom. din com. Prejmer, jud. Brașov.

Dumnezeu să-l odihnească!

Posturile sanitare de prim ajutor

Postul I. Cazarma Pompierilor, str. Mihai Viteazul 7. Telefon 2422.

Postul II. Serviciul Tehnic, str. Regina Maria 64. Telefon 3830 și 1397.

Postul III. Fabrica „Bărsava”, Calea București 36. Telefon 1387 și 1388.

Postul IV. Dispensarul Dârste. Telefon Poliția Dârste 2333.

Postul V. Ambulatorul Policlinic, str. Hirscher 1. Telefon 2708.

Postul VI. Ambulatorul Casei Asigurărilor Sociale, str. Prundului 7. Telefon 3020.

Postul VII. Ambulatorul Casei Asigurărilor Sociale, Blumăna, Calea Victoriei. Telefon 2214.

Postul VIII. Dispensarul Stupini. Postul Mobil Ajutor. La „Salvare”, str. Cuza Vodă. Telefon 1234.

medicul-șef al municipiului
Dr. Ulpîu Ștefan

Pierdut legitimația tip U. A. B. pe numele Dobrescu Vasile. O declar nulă.

Tipografia „Astra” Brașov

caută

ucenici români

Gazeta Transilvaniei

E susținută de abonații ei.

Asociațiunea „Astra” Brașov

împlinește tot ce nu se ajunge

Se gândește cineva la asta?

Citiți și răspândiți

Gazeta Transilvaniei

TIPOGRAFIA

„ASTRA”

Execută orice tipăritură sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveți încredere într'o întreprindere curată românească.

Atelierele: Str. Lungă No. 1. (în curtea cinematografului „ASTRA”)

Gânduri pentru astăzi și pentru totdeauna

Continuare din pag. 4 a

lui și când încercăm a desprinde înțelesuri și sentințe de sub carapacea vremelnicelor noastre așezări pământenști, greșeala noastră este la fel de mare.

Căci, după cum spiritul singur nu cuprinde și nu stăpânește întregul șirag al formelor vieții, tot astfel nici materia nu este în stare să ne procure ea singură înțelegeri și sentințe.

În niciun caz nu trebuie să ne supunem impulsurilor care se desprind din viața noastră trupească. Frica de moarte este un sfātuitor părtinitor și orb.

Deasupra îngrijorărilor care îi frează în sânge, omul adevărat, omul în care valorile spirituale și-au câștigat dreptul și puterea cuvenită, omul care prin respirația sa spirituală îndumnezește și răscumpără pentru cer valorile adormite ale lumii materiale, își ridică, stăpânitor și calm, steagul spiritului său.

Căci dragostea pentru semenii, îndemnul de jertfă pentru neam și puterea de ajutorare a celor căzuți în năpastă, acestea sunt vlăstare ale spiritului, în timp ce panica elementară care scapără în dinții fricoșilor și le umple gura de repro-

șuri și ocări, este rodul tărâmului material, care ne împinge dincolo de jonicia animală, până la inerția brută a pietrelor.

Mărturisindu-ne scăderile care sălășluiesc în noi prin firea noastră materială, noi ne creem obligația de a stârni toate valorile de venicie pe care Dumnezeu le-a sădit în spiritul nostru.

Războiul nu ne va mai adumbri, atunci, inima și mintea, ci vom rămâne liberi și drepti, rezemându-ne neliniștele și tristețea în nădejdea înaltă a lui Dumnezeu.

Citiți și răspândiți

Pagina Muncitorului

